

Stortingets høring 09.02.2016 – Arbeids- og sosialkomiteen:

Representantforslag 30 S (2015-2016) – Vern av varslere

1. Innledning

Norsk Redaktørforening (NR) har som formål å verne om redaktørinstituttet og den redaksjonelle uavhengighet, og å fremme og beskytte informasjons- og ytringsfriheten.

2. Generelt om forslaget

NR støtter intensjonene i forslaget og ønsket om å styrke varslervernet. En rekke saker og undersøkelser de siste årene underbygger behovet for dette. Etter NRs syn representerer spørsmål knyttet til arbeidstakeres ytringsfrihet om egen arbeidsplass, anonymitetsrett, varslervern og kildevern en av de største demokratiske utfordringene vi står overfor. Samfunnets behov for informasjon om mulig mislighold, misbruk av midler og ulovlige eller kritikkverdige forhold i arbeidslivet og i offentlig forvaltning er avhengig av at de som sier fra kan føle seg trygge på at de ikke blir møtt med represalier og gjengjeldelse. Samtidig mener vi at forslaget ikke går langt nok. Hovedproblemet med dagens regelverk er at det i sitt materielle innhold er for uklart til å gi nødvendig trygghet og forutsigbarhet for potensielle varslere.

3. Forutsetninger for et effektivt vern

Etter NRs syn bør følgende elementer vektlegges:

- Det må tydeliggjøres at varsling er en *ønsket* aktivitet og at varslervernet er et virkemiddel for at samfunnet skal bli kjent med vesentlig informasjon, vel så mye som en rettighet for den enkelte ansatte.
- Det må gjøres tydelig at reglene om varsling innebærer et *forsterket* vern av den som sier i fra, målt opp mot de generelle prinsipper for ytringsfrihet som ellers gjelder. Vi ser dessverre at varslereglene ofte betraktes som *uttømmende* regler for den ansattes ytringsfrihet på de områdene som reglene materielt omfatter, altså «kritikkverdige forhold». Det er ikke riktig, og som det har vært påpekt, ville enkelte varslere trolig tjent på ikke å kalle seg selv for «varslere», men nøye seg med å påberope seg den alminnelige ytringsfriheten og den beskyttelsen denne nyter gjennom Grunnlovens § 100 og EMK (Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen) artikkel 10.
- Det bør drøftes hvordan de materielle vilkårene for å bli betraktet som en varslere i arbeidsmiljøloven skal defineres, og om dette overhodet er hensiktsmessig. Dette blant annet i lys av at arbeidsmiljøloven primært er en rettighetslov for arbeidstakere og ikke en lov som skal ivareta de mer overordnede samfunnshensyn som begrunner varslerinstituttet
- Dersom man velger å beholde en definisjon av kriteriene for hva som kan kalles varsling, så er det åpenbart for oss at begrepet «forsvarlig» må tas ut av loven.

for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær